

Arbejdsulykke

Arbejdsmiljørådet øger fokus på forebyggelsen af gasulykker

Sikkerhed

Flere tiltag for at øge sikkerheden med losning af industrifisk og arbejde i industrifisklaster sættes nu i gang

Af René Dandanell

Den tragiske arbejdsulykke i Strandby, hvor to fiskere omkom, får nu Fiskeriets Arbejdsmiljøråd til at rette yderligere fokus på emnet omkring losning af industrifisk.

- Udviklingen viser, at flere og flere fiskere selv deltager i losningen af industrifisken, og derfor er der behov for oplysninger om, hvordan ulykker af denne type kan forebygges, siger direktør Flemming N. Christensen, Fiskeriets Arbejdsmiljøråd.

På baggrund af ulykken vil Arbejdsmiljørådet producere en instruktionsvideo. I videoen vil der blive fortalt, hvilke forholdsregler der skal tages både ved losningen og generelt un-

der arbejde i lastrum som anvendes til industrifisk samt, hvad gør man hvis ulykken er sket.

- Vi vil prøve at vise alle situationer, der kan opstå, fortæller Flemming N. Christensen.

Videoen har høj prioritet, og der er allerede taget initiativ til at sætte produktionen i gang. Videoen vil blive tilgængelig for alle på vores hjemmeside og dvd, og i den vil der blandt andet blive vist eksempler på, hvilket udstyr der skal være ombord, og løsningsforslag til, hvordan man forebygger risici ved målinger af atmosfæren i lasten inden man går ned i lasten samt, vigtigheden af tilstrækkelig ventilation af luft i lastrummet. Flemming N. Christensen opfordrer også fiskere, der

er i tvivl, om hvad de kan gøre eller om hvordan reglerne er, til at tage kontakt til Arbejdsmiljørådet.

- Vi rådgiver og vejleder gerne, og hvis der er behov for at vi kommer ud på fartøjet, så kommer vi gerne, understreger direktøren.

Opfølgning

Udover instruktionsvideoen vil fokus også være på at orientere sikkerhedsrepræsentanterne i havnesikkerhedsudvalgene om emnet.

- Forebyggelsesindsatsen vil ligeledes foregå gennem kampanjer med blandt andet artikler og foldere indeholdende forebyggelsestiltag, der kan medvirke til at forhindre lignende arbejdsulykker.

Fiskeriets Arbejdsmil-

jøråd er i gang med arbejdet på en Kemiguide for fiskerierhvervet, og i den vil også indgå oplysning om problemer med svovlbrinte og lignede gasarter.

Fiskeriets Arbejdsmiljøråd har tidligere haft fokus på emnet. I 2011 havde Arbejdsmiljørådet en dialog med Søfartsstyrelsen omkring brugen af bærbare multi-gasdetektorer, der eksempelvis kan sænkes ned i lastrummet, inden man går i lasten, og efterfølgende kan bæres af den pågældende person i lasten. Gas-detektoren måler kontinuerlig og giver i det tilfælde at indholdet af gas i luften overstiger grænseværdien en alarm. Multi-gasdetektoren kan være et alternativ til målemetoden med prøverør, som også er godkendt til dette brug.

Svovlbrinte i store mængde lugter ikke

Fakta

Når indholdet af svovlbrinte overstiger 100 ppm lammer det lugtsansen

Af René Dandanell

De to dødsfald på FN 370 i Strandby er sandsynligvis sket på grund af svovlbrinte i lastrummet. Det er i hvert fald den foreløbige konklusion som Politiet og Arbejdstilsynet, der undersøger ulykken, arbejder ud fra.

Svovlbrinte er en farlig gasart, der blandt andet opstår på grund af en forrådnelsesproces i for eksempel en last af fisk. Det er dog sjældent, at der efter så kort en rejse, som var tilfældet i Strandby, går en forrådnelsesproces i gang med udvikling af svovlbrinte.

Svovlbrinte, H₂S, er en farlig gasart, der kan optræde på flere forskellige måder. I små koncentrationer i området fra 0,025 til 30 ppm kan svovlbrinten lugtes, og den lugter fælt som rådne æg. I større koncentrationer over 30 ppm er lugten kvalmende sød, mens den i de høje og dødelige koncentrationer på over 100 ppm ikke længere kan lugtes. Svovlbrinten går i de tilfælde ind og paralyserer lugtesansen. Frigives svovlbrinte i mængder på over 200 ppm vil der efter 15 minutters påvirkning

kunne opstå skader på lunger, nervesystem, påvirkning af kredsløbssystem og eventuelt bevidstløshed. Ved koncentrationer over 1.000 ppm indtræder der øjeblikkelig bevidstløshed og lammelse af åndedræt.

Problemet med svovlbrinte er kendt i andre brancher. I landbruget er det især i forbindelse med arbejde med gylle og i gylletanke, at der sker ulykker. Derfor har Videncenter for Svineproduktion også fokus på emnet. De skriver blandt andet, at det skal erindres "at lugtesansen er lammet allerede ved en koncentration på 100 ppm. Det lumske ved svovlbrinten er således, at skaden sker uden forvarsel om, at man er i stor fare".

Udover landbruget er man også i spildevandsbranchen yderst opmærksom på svovlbrinte. Her anvendes i langt overvejende grad multi-gasdetektorer, der hejser ned i brønde og kloakker inden en person går ned. Samtidig bærer personen gasdetektoren under arbejdet, så der går en alarm, hvis grænseværdien overskrides.

Arbejdstilsynet har fastsat en grænseværdi på 10 ppm for svovlbrinte, H₂S.

Virksomheder har fået strakspåbud

Arbejds miljø

Opgaven med losning af industrifisk må ikke udføres, før der er truffet foranstaltninger til at undgå kvælning

Af René Dandanell

De to involverede virksomheder i sagen fra Strandby har fået et strakspåbud fra Arbejdstilsynet om at sikre sig effektivt mod kvælning ved losning af fisk. Det fortæller Tommy Bach fra Arbejdstilsynet, der har undersøgt sagen omkring det formodede udslip af svovlbrinte på fiskefartøjet FN 370 Susanne H.

Det er rederiet P/R Susanne H, der ejer fiskefartøjet, og Grenaa Lossekompani, der har fået de to strakspåbud. I begge tilfæl-

de skal de sikre sig, at de pågældende medarbejdere, der udfører arbejdet, ikke risikerer at komme i en situation, hvor de kan blive udsat for kvælning.

For at efterkomme strakspåbuddet skal virksomheden foretage foranstaltninger, der sikrer mod kvælning. Og de skal aktivt melde tilbage til Arbejdstilsynet, der skal vurdere om de ændrede procedurer er acceptable.

Grenaa Lossekompani, der udfører opgaven med losning fra land, kan på nemmere vis end fiskefartøjet efterkomme påbud-

det. Risikoen for at der opstår tilfælde på land er nemlig minimal, og hvis lossekompaniets folk holder sig på landjorden, så vil påbuddet kunne efterkommes. De har nemlig ingen opgaver om bord på fiskefartøjet.

For at P/R Susanne H kan efterkomme deres strakspåbud kræves foranstaltninger såsom måleudstyr om bord og adgang til egnede ventilatorer under losningen, der forsyner lastoptagerne med frisk luft. Det er i bund og grund de regler, der i forvejen gælder på området.

- Overholdelse af de klare regler på området vil være en tilstrækkelig sikring mod, at situationen kan opstå igen, siger tilsynschef Tommy Bach fra Arbejdstilsynet.

Arbejdet med losning af industrifisk på skibe i havn er nemlig omfattet af en såkaldt AT-meddelelse fra 1996. I den står blandt andet, at der skal anvendes egnede ventilatorer, som forsyner lasten med frisk luft.

Det kræves også, at det skal sikres, at der er tilstrækkelig ilt i lastrummet før nogen går der ned. Og

målingen af ilt skal ske med jævne mellemrum, når nogen opholder sig i lastrummet. I meddelelsen peges også på, at der ved temperaturer over 0 grader sker en delvis forrådnelse, der kan danne kuldioxid, svovlbrinte og andre giftige og ildelugtende luftarter, der alle fortrænger den lettere almindelig ilt.

Kuldioxid er lugtløs, mens svovlbrinte i små koncentrationer lugter forfærdeligt, men i høje koncentrationer på over 100 ppm er svovlbrinte lugtfri.

Det er Arbejdstilsynet, der er myndighed på om-

rådet. Det gælder for skibe, der er fartøjet og er i gang med en arbejdsopgave såsom losning. Når skibe er på søen er det Søfartsstyrelsen, der er myndighed.

Ifølge Tommy Bach ventes sagen afsluttet, når de to strakspåbud er efterkommet. Arbejdstilsynet har ikke umiddelbare planer om generelle tiltag på området, men henviser til at Arbejdstilsynets meddelelse fra 1996 overholdes.

Der vil formentlig ikke fremkomme en redegørelse som for eksempel for andre arbejdsulykker om bord på et fiskeskib.